

УДК 339.54

І.В. Несторишен, доц., канд. екон. наук

Науково-дослідний центр митної справи Науково-дослідного інституту фіскальної політики Університету державної фіскальної служби України, м. Хмельницький, Україна

І.І. Бережнюк

Київська митниця Державної фіскальної служби України, м. Київ, Україна

Проблеми забезпечення балансу між митним контролем та спрощенням процедур міжнародної торгівлі

У статті досліджено проблеми забезпечення балансу між митним контролем та спрощенням процедур міжнародної торгівлі. Доведено, що успіх реалізації заходів щодо сприяння міжнародній торгівлі в значній мірі залежить від можливості досягнення належного балансу між регуляторним контролем і спрощенням митних процедур. Проаналізовано рекомендації щодо забезпечення безпеки та спрощення процедур міжнародної торгівлі відповідно до положень Кіотської конвенції, Рамкових стандартів ВМО, а також Угоди СОТ про спрощення світової торгівлі. Узагальнено основні новації проекту Закону України «Про внесення змін до МКУ (щодо УЕО та спрощення митних формальностей)».

спрощення митних процедур, забезпечення безпеки, баланс, Кіотська конвенція, Рамкові стандарти ВМО, Угоди Світової організації торгівлі про спрощення світової торгівлі

І.В. Несторишен, доц., канд. екон. наук

Научно-исследовательский центр таможенного дела Научно-исследовательского института фискальной политики Университета государственной фискальной службы Украины, г. Хмельницкий, Украина

І.І. Бережнюк

Киевская таможня ГФС, г. Киев, Украина

Проблемы обеспечения баланса между таможенным контролем и упрощением процедур международной торговли

В статье исследованы проблемы обеспечения баланса между таможенным контролем и упрощением процедур международной торговли. Доказано, что успех реализации мероприятий по содействию международной торговле в значительной степени зависит от возможности достижения должного баланса между регуляторным контролем и упрощением таможенных процедур. Проанализированы рекомендации по обеспечению безопасности и упрощению процедур международной торговли в соответствии с положениями Киотской конвенции, Рамочных стандартов ВТО, а также Соглашения ВТО об упрощении мировой торговли. Обобщены основные нововведения проекта Закона Украины «О внесении изменений в ТКУ (относительно УЭО и упрощения таможенных формальностей)».

упрощение таможенных процедур, обеспечение безопасности, баланс, Киотская конвенция, Рамочные стандарты ВТО, Соглашения ВТО об упрощении мировой торговли

Постановка проблеми. В умовах активної інтеграції України до світової економіки високої актуальності набувають питання особливостей здійснення контролюючої діяльності органами державної влади в сфері міжнародної торгівлі в контексті вироблення моделі забезпечення балансу між сприянням економічним операторам зовнішньоекономічній діяльності та забезпеченням національної економічної безпеки. Вирішення цього завдання передбачає розробку заходів, направлених на суттєве спрощення митних формальностей, пов'язаних з переміщенням товарів через митний кордон, і митним декларуванням, оптимізацію контрольних процедур, що здійснюються митними органами в умовах максимального виявлення і нейтралізації загроз та небезпек зовнішньоекономічного характеру.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання забезпечення безпеки національної економіки в умовах максимального сприяння економічним операторам в сфері міжнародної торгівлі досліджувала низка зарубіжних та вітчизняних науковців, а також фахівців митної справи. Серед зарубіжних авторів варто відмітити праці таких науковців як Л. Геллерт (L. Gellert), який вивчав особливості надання спрощень уповноваженим економічним операторам (далі – УЕО) [6], А. Грейнджер (A. Grainger), який визначив концептуальні засади надання спрощень процедур міжнародної торгівлі та узагальнив основні проблеми їх реалізації на практиці [7], А. Джексон (A. Jackson), який розглянув особливості надання спрощення процедур торгівлі та забезпечення безпеки ланцюга поставок з позиції глобального інтегрованого підходу [8] та інші.

Серед вітчизняних науковців необхідно відмітити праці В. Туржанського, який досліджував особливості надання спрощення митних процедур відповідно до Рамкових стандартів ВМО [4], Є. Рудніченка та Н. Гавловської, які визначили роль митних органів у формуванні зовнішньоекономічної безпеки держави [3] та інші. В той же час, невирішеним залишається питання формування в Україні з використанням передової зарубіжної практики оптимальної моделі забезпечення балансу між рівнем митного контролю та системою надання спрощень економічним операторам в сфері міжнародної торгівлі, що й зумовлює високу актуальність зазначеного дослідження.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження зарубіжного досвіду забезпечення балансу між митним контролем та спрощенням процедур міжнародної торгівлі з метою його адаптації у вітчизняну практику митного регулювання.

Виклад основного матеріалу. Успіх реалізації заходів щодо сприяння міжнародній торгівлі в значній мірі залежить від можливості митних органів досягати належного балансу між регуляторним контролем і спрощенням митних процедур економічним операторам в сфері зовнішньоекономічної діяльності. Відмітимо, необхідність забезпечення оптимального балансу в цій сфері визначено у багатьох міжнародних нормативних документах, договорах та конвенціях. Фундаментальним міжнародним документом, який визначає необхідність формування єдиних стандартів системи митного регулювання є Кіотська конвенція про гармонізацію та спрощення митних процедур (далі – Кіотська конвенція), яка в червні 1999 р. в умовах наростаючого тиску з боку міжнародного торгового співтовариства була переглянута Радою Всесвітньої митної організація (ВМО) з метою мінімізації рівня митного втручання і максимального спрощення процедур міжнародної торгівлі [11]. Зокрема, Кіотською конвенцією передбачено набір єдиних принципів для простих, ефективних і передбачуваних митних процедур за умови дотримання ефективного митного контролю, а її положення відповідають основним потребам митних адміністрацій і вимогам міжнародної торгівлі щодо забезпечення балансу між митним контролем, адмініструванням митних платежів і спрощенням процедур торгівлі. Крім того, відмічено, що спрощення та гармонізація митних процедур може бути досягнуте шляхом застосування наступних заходів:

- реалізація програм, спрямованих на безперервну модернізацію митної практики та процедур з метою підвищення її ефективності і результативності;
- застосування передбачуваних, послідовних та прозорих митних процедур;
- надання зацікавленим сторонам усієї необхідної інформації, що стосується митного законодавства, нормативних актів, адміністративних рекомендацій, процедур і практики;
- прийняття сучасних методів, таких як управління ризиками та контроль на основі аудиту, а також максимального використання інформаційних технологій;
- співробітництво з іншими національними органами, митними

адміністраціями інших країн і бізнесом,

- впровадження відповідних міжнародних стандартів;
- надання постраждалим сторонам легко доступних процесів адміністративного і судового нагляду.

Більш детально аспекти пошуку оптимального балансу між митним контролем і спрощенням процедур міжнародної торгівлі визначено Рамковими стандартами забезпечення безпеки та спрощення міжнародної торгівлі ВМО (SAFE FRAMEWORK OF STANDARDS) (далі – Рамкові стандарти ВМО) [10]. Відмітимо, до оновленого варіанту Рамкових стандартів 2015 р. було включено третю опору, а саме «Співпраця митниці з іншими урядовими та міжурядовими установами» (*Pillar 3 – «Customs to Other Government and Inter-Government Agencies»*). Відмітимо, у Рамкових стандартах ВМО сформульовані чотири принципи і стандарти, що стосуються попереднього повідомлення про вантаж, управління ризиками, використання обладнання для безконтактного огляду, запровадження інституту УЕО, а також включення питань управління ланцюгами поставок до єдиного комплексного правового інструменту.

Зазначимо, Рамкові стандарти ВМО започаткували процес формування стандартів безпечного ланцюга постачання товарів (supply chain security standards), який передбачає використання нових підходів у процесі руху товарів від постачальника до покупця в умовах більш тісного партнерства між митними адміністраціями та бізнес-спільнотою. Імплементация цих положень дозволить сформувати передумови щодо формування оптимального балансу між забезпеченням безпеки і спрощенням процедур торгівлі шляхом дотримання наступних вимог [6]:

- встановлення стандартів, що забезпечують безпеку постачання і полегшення роботи на глобальному рівні з метою досягнення більшої прогнозованості і передбачуваності;
- забезпечення комплексного і узгодженого управління ланцюгами постачання для всіх видів транспорту;
- підвищення ролі, функцій і можливостей митних адміністрацій для вирішення завдань і можливості 21-го століття;
- зміцнення співпраці між митними адміністраціями з метою розширення їх можливостей для виявлення партій товарів з високим ступенем ризику;
- зміцнення співпраці між митними адміністраціями та іншими урядовими установами участь в міжнародній торгівлі і безпеки
- зміцнення співпраці між митними адміністраціями та бізнес-спільнотою.
- сприяння безперервному руху товарів безпечним ланцюгом поставок міжнародної торгівлі.

Відмітимо, на необхідності налагодження ефективної співпраці між країнами-членами Світової організації торгівлі (далі – СОТ) щодо спрощення процедур торгівлі та дотримання митних правил наголошено у положеннях Угоди СОТ про спрощення міжнародної торгівлі (AGREEMENT ON TRADE FACILITATION, далі – ATF), яка була підписана на 9-й Міністерській конференції Світової організації торгівлі в грудні 2013 р. на о. Балі в Індонезії [5] та ратифікована Верховною радою України у 2015 р. Більшість положень цієї Угоди узгоджуються з Кіотською конвенцією, в той же час її рекомендації стосуються всього комплексу питань міжнародної торгівлі, а не лише митних процедур. До основних завдань ATF віднесено питання зменшення часу та вартості митного контролю, підвищення прозорості та ефективності операцій державних органів, збільшення торговельних потоків, розширення співпраці між учасниками приватного та державного секторів. Основні заходи щодо спрощення процедур торгівлі відповідно до ATF наведено на рис. 1.

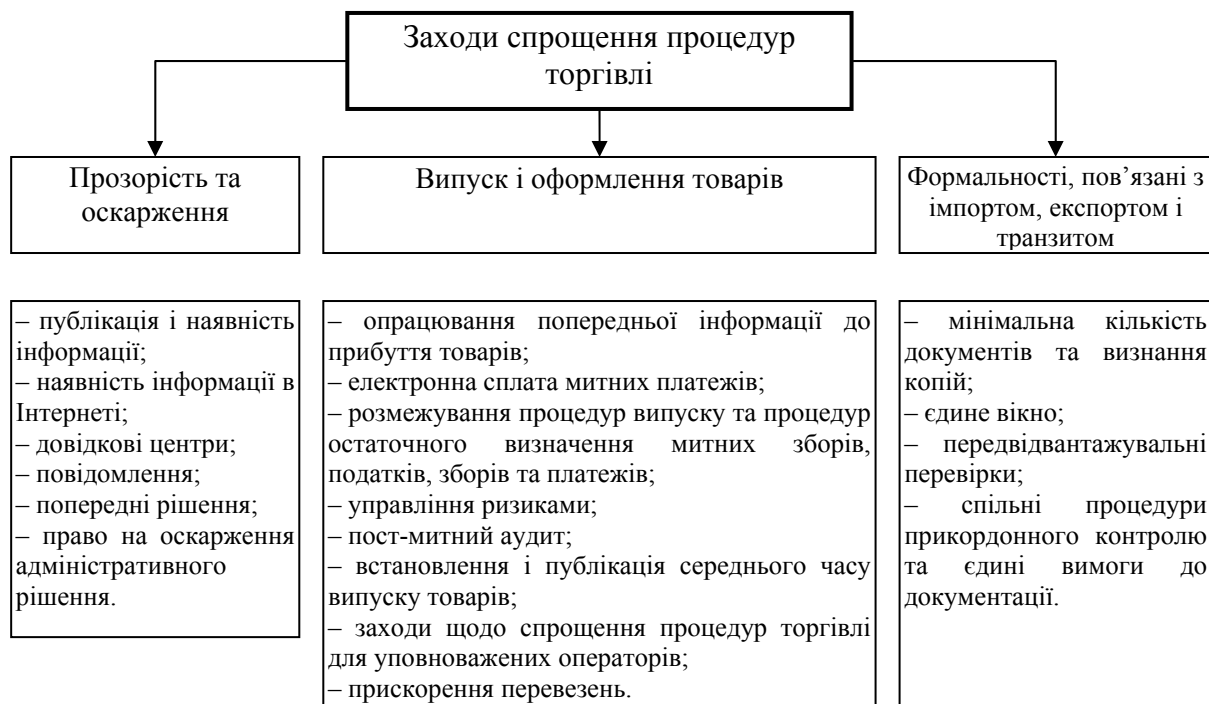

Рисунок 1 – Заходи спрощення процедур торгівлі відповідно до положень Угоди СОТ про спрощення міжнародної торгівлі (Agreement on trade facilitation)

Джерело: розроблено авторами.

Відповідно до ATF передбачено можливість вжиття додаткових заходів щодо спрощення процедур торгівлі, пов'язаних з імпортними, експортними та транзитними формальностями і процедурами для економічних операторів, які відповідають певним критеріям. Зазначені критерії повинні бути пов'язані з дотриманням або ризиком недотримання вимог, визначених у законах, правилах або процедурах країни-члена СОТ. Зазначені критерії, можуть включати:

- відповідні записи, які підтверджують дотримання митних правил та інших вимог, пов'язаних з ними;
- систему управління діловодством для забезпечення необхідного внутрішнього контролю;
- платоспроможність, в тому числі, за необхідності, надання достатнього забезпечення/гарантій;
- безпеку ланцюжків постачання.

Заходи щодо спрощення процедур торгівлі повинні включати, принаймні не менше трьох з наступних елементів:

- спрощення вимог до документації та даних;
- низький рівень фізичних оглядів і перевірок;
- зменшення часу випуску товарів;
- відстрочення оплати мит, платежів, податків і зборів;
- застосування комплексних гарантій або знижених гарантій;
- єдина митна декларація на всі імпортні або експортні операції за певний період;
- оформлення товарів на території уповноваженого оператора або в іншому місці, дозволеному митницею.

Варто відмітити, що значна частина країн-членів ВМО поступово впроваджує положення Кіотської конвенції, Рамкових стандартів ВМО та TFA. Зокрема, в США

започатковано програми «Співпраця митниці-бізнесу проти тероризму» (С-ТРАТ – Customs–Trade Partnership Against Terrorism) та «Ініціатива з безпеки контейнерів» (CSI – Container Security Initiative). Програма С-ТРАТ направлена на налагодження співпраці держави і бізнесу з метою зміцнення міжнародного ланцюга постачання і передбачає надання спеціальних сертифікатів економічним операторам, які добровільно погодилися прийняти і інтегрувати рекомендації з безпеки в рамках цієї програми. В ній можуть взяти участь усі учасники міжнародного ланцюга постачання. CSI являє собою програму, за допомогою якої Прикордонно-митна служба США (U.S. Customs and Border Patrol – CBP) веде переговори щодо укладання двосторонніх угод з безпеки вантажів з урядами країн-торгових партнерів США з метою встановлення процедури скринінгу і перевірки контейнерів з високим ступнем ризиком до їх завантаження на борту суден.

В Європейському союзі програми забезпечення безпеки ланцюжка поставок реалізовані через запровадження інституту уповноваженого економічного оператора (далі – УЕО) та системи EORI (Economic Operator Registration and Identification). Відмітимо, МК ЄС, який набрав чинності з 01 травня 2016 р., визначив, що окрім захисту фінансових інтересів Союзу та його держав-членів, захисту від недобросовісної і незаконної торгівлі, сприяючи законній підприємницькій діяльності, забезпечення охорони і безпеки Союзу і його мешканців, а також охорони навколишнього середовища в тісній співпраці з іншими органами, на митні органи покладено завдання підтримання належного балансу між митним контролем та спрощенням процедур законної торгівлі [3].

Програма УЕО в ЄС набула чинності з 1 січня 2008 року, мета якої полягає у наданні певних пільг для сертифікованих учасників зовнішньоекономічної діяльності – УЕО, які виявили бажання прийняти та інтегрувати умови програми безпеки УЕО до власного ланцюга постачання. Статус УЕО може бути надано державою-членом ЄС будь-якому економічному оператору, який займається зовнішньоекономічною діяльністю і сертифікований відповідно до критеріїв УЕО. Відмітимо, митним законодавством ЄС визначено два типи сертифікатів УЕО:

– УЕО С – передбачає митно-правові спрощення, надається економічним операторам, які прагнуть отримати доступ до спрощених процедур при митному оформленні;

– УЕО S – щодо надійності та безпеки, надається уповноваженим операторам, які прагнуть полегшити умови щодо надання забезпечення сплати митних платежів при ввезенні/вивезенні і транзиті товарів.

Крім того, передбачається створення відповідної бази даних економічних операторів, а саме формування Єдиного реєстраційного номеру для економічних операторів, діяльність яких підпадає під митне законодавство незалежно від того, де зареєстрований економічний оператор.

Зазначимо, питання необхідності збалансування забезпечення безпеки та спрощення процедур міжнародної торгівлі є досить актуальними для вітчизняної системи митного регулювання. Відмітимо, інститут УЕО у вітчизняному митному просторі було запроваджено в 2012 р. з прийняттям Митного кодексу України (далі – МКУ) [1], проте, через невизначеність багатьох аспектів, за період 2012-2016 рр. жодного сертифікату УЕО в Україні не було видано. З метою запровадження дієвого механізму надання суттєвих спрощень для суб'єктів ЗЕД з високим ступенем довіри та закладення передумов для майбутнього визнання статусу УЕО митними органами ЄС, розроблено проект закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України (щодо уповноваженого економічного оператора та спрощення митних формальностей) [2], яким передбачено суттєві зміни щодо функціонування УЕО. Зокрема, авторами

законопроекту відмічено, що положення чинного МКУ щодо УЕО не в повній мірі відповідають вимогам Кіотської конвенції, Рамковим стандартам ВМО, а також митному законодавству ЄС. Прийняття законопроекту закладе передумови для участі українських УЕО у формуванні безпечних ланцюгів постачання товарів (supply chain security) відповідно до вимог міжнародних конвенцій та угод та забезпечить підвищення конкурентоспроможності українських підприємств на зовнішньому та внутрішньому ринку.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Однією з умов успішної реалізації заходів щодо відновлення економічного потенціалу України є створення сприятливих умов в сфері зовнішньоекономічної діяльності з метою підвищення рівня конкурентоспроможності національної економіки на міжнародному рівні. Досвід багатьох країн світу свідчить, що визначальним аспектом у вирішенні цієї проблеми є забезпечення належного балансу між митним контролем та спрощенням процедур торгівлі для економічних операторів відповідно до конвенцій ВМО, СОТ та інших міжнародних інститутів, що потребує проведення подальших наукових досліджень у напрямку імплементації міжнародних стандартів. Зазначимо, сьогодні в Україні продовжується активне обговорення доцільності запровадження дієвої системи спрощення процедур міжнародної торгівлі для економічних операторів з високим ступнем довіри, а саме розроблено проект Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України (щодо уповноваженого економічного оператора та спрощення митних формальностей)», який був двічі підтриманий Кабінетом Міністрів України. Прийняття цього нормативного документа дозволить зробити перший крок у наближенні вітчизняного митного законодавства до європейського, що створить передумови у найближчій перспективі для вітчизняних товаровиробників принципово змінити систему взаємодії з фіскальними органами та позбутися обтяжливих і тривалих митних процедур.

Список літератури

1. Митний кодекс України : кодекс [прийн. Верховною Радою України 13.03.2012 № 4495-VI, редакція від 23.10.2013] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17/paran151#n151>
2. Про внесення змін до Митного кодексу України (щодо уповноваженого економічного оператора та спрощень митних формальностей): проект Закону України [Міністерство фінансів України]. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/news/view/kabmin-skhvalyv-zakonoproekt-pro-vprovadzhennia-upovnovazhenykh-ekonomichnykh-operatoriv?category=dohidna-politika&subcategory=mitnicja>
3. Рудніченко Є. Роль митних органів у формуванні зовнішньоекономічної безпеки [Текст] / Є. Рудніченко та Н. Гавловська // Розробка механізму аналізу ризиків в контексті впровадження системи попереднього інформування про переміщення товарів та транспортних засобів через митний кордон: Збірник тез Науково-практичної Інтернет-конференції (м. Хмельницький, 17 вересня 2015 року). – Хмельницький: Державний науково-дослідний інститут митної справи, 2015. – С. 7–14.
4. Туржанський В. А. Спрощення митних процедур відповідно до Рамкових стандартів ВМО [Текст] / В. А. Туржанський // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки, вип. 25.– Кіровоград : КНТУ, 2014.– С. 232–235.
5. Agreement on Trade Facilitation [Ministerial Decision of 7 December 2013] [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.wto.org/english/thewto_e/minist_e/mc9_e/desci36_e.htm.
6. Gellert L. Withdrawal, revocation and suspension of AEO certification [Текст] / L. Gellert // World Customs Journal. – 2011. – № 1, vol. 5 – P. 3–16
7. Grainger A. Trade facilitation: a conceptual review [Текст] / A. Grainger // Journal of World Trade. – 2011. – №. 1, vol. 45, – P. 39–62.
8. Jackson A Trade facilitation and supply chain security: a globally integrated approach [Текст] / A. Jackson // World Customs Journal. – 2011. – №. 2, vol. 5. – P. 123–127.

9. REGULATION (EU) No 952/2013 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 9 October 2013 laying down the Union Customs Code [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:269:0001:0101:EN:PDF>
10. SAFE Framework of Standards to Secure and Facilitate Global Trade [Електронний ресурс] / World Customs Organization, 2015. – Режим доступу: http://www.wcoomd.org/en/topics/facilitation/instrument-and-tools/tools/safe_package.aspx.
11. The International Convention on the Simplification and Harmonization of Customs procedures [Електронний ресурс] / World Customs Organization – Режим доступу: http://www.wcoomd.org/en/topics/facilitation/instrument-and-tools/conventions/pf_revised_kyoto_conv/kyoto_new.aspx

References

1. Customs Code of Ukraine adopted by the Verkhovna Rada of Ukraine 13.03.2012 number 4495-VI, edition of 10.23.2013. (2013, 23 October). *zakon2.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17/paran151#n151> [in Ukraine].
2. Ministry of Finance of Ukraine. Draft Law of Ukraine “On amending the Customs Code of Ukraine (concerning the authorized economic operator and simplified customs formalities)”. (n.d.). *minfin.gov.ua*. Retrieved from <http://www.minfin.gov.ua/news/view/kabmin-skhvalyv-zakonoproekt-provprovadzhennia-upovnovazhenykh-ekonomichnykh-operatoriv?category=dohidna-politika&subcategory=mitnicja> [in Ukraine].
3. Rudnichenko, Ye. (2014). Rol' mytnykh orhaniv u formuvanni zovnishn'oekonomichnoyi bezpeky [The role of customs authorities in the shaping of foreign security]. Development of a mechanism of risk analysis in the context of the introduction of prior notification of the movement of goods and vehicles across the customs border: *Naukovo-praktychna Internet-konferentsiia (17 veresnia 2015 roku) - Scientific Internet Conference*. 7-14). Khmel'nyts'kyy: Derzhavnyy naukovo-doslidnyy instytut mytnoyi spravy [in Ukraine].
4. Turzhans'kyy, V. A. (2014). Sproshchennya mytnykh protsedur vidpovidno do Ramkovykh standartiv VMO [Simplified customs procedures according to WCO Framework of Standards]. *Naukovi pratsi Kirovohrads'koho natsional'noho tekhnichnoho universytetu. Ekonomichni nauk - Proceedings Kirovograd National Technical University. Economics*, 25, 232–235 [in Ukraine].
5. Ministerial Decision of 7 December 2013. Agreement on Trade Facilitation. (2013, 7 December). *wto.org*. Retrieved from https://www.wto.org/english/thewto_e/minist_e/mc9_e/desci36_e.htm. [in English].
6. Gellert, L. (2011). Withdrawal, revocation and suspension of AEO certification. *World Customs Journal, Vol. 5, 1*, 3-16 [in English].
7. Grainger, A. (2011). Trade facilitation: a conceptual review. *Journal of World Trade, Vol. 45, 1*, 39-62 [in English].
8. Jackson, A. (2011). Trade facilitation and supply chain security: a globally integrated approach. *World Customs Journal, Vol. 5, 2*, 123-7 [in English].
9. REGULATION (EU) No 952/2013 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 9 October 2013 laying down the Union Customs Code. (2013, 9 October). *eur-lex.europa.eu*. Retrieved from <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:269:0001:0101:EN:PDF> [in English].
10. World Customs Organization. SAFE Framework of Standards to Secure and Facilitate Global Trade. *wcoomd.org*. Retrieved from http://www.wcoomd.org/en/topics/facilitation/instrument-and-tools/tools/safe_package.aspx. [in English].
11. World Customs Organization. The International Convention on the Simplification and Harmonization of Customs procedures. *wcoomd.org*. Retrieved from http://www.wcoomd.org/en/topics/facilitation/instrument-and-tools/conventions/pf_revised_kyoto_conv/kyoto_new.aspx [in English].

Igor Nestoryshen, Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences),
Customs Research Center, Research Institute of Fiscal Policy, University of State Fiscal Service of Ukraine, Khmelnytski, Ukraine

Ivan Berezhnyuk

Kyiv Customs of State Fiscal Service of Ukraine, Kyiv, Ukraine

The Problems of Maintenance of a Balance Between Customs Control and the Facilitation of International Trade Procedures

The article is devoted to study foreign experience to balance between customs controls and facilitation of international trade for its adaptation to the national practice of customs regulations.

The problem of providing a balance between customs controls and facilitation of international trade was investigated in the article. The authors emphasized that the success of the implementation of measures to promote international trade largely depends on the possibility of achieving a proper balance between regulatory control and simplification of customs procedures in the field of foreign trade. Recommendations for security and facilitation of international trade under the provisions of the Kyoto Convention, the WCO Framework of Standards and the WTO Agreement on the facilitation of global trade were analyzed. In addition, the main innovations of the draft Law of Ukraine "On Amendments to the ICU (on UEO and simplification of customs formalities were consolidated.

One of the conditions for successful implementation of measures to restore the economic potential of Ukraine is to create favorable conditions in foreign economic activities to enhance national economic competitiveness internationally.

simplification of customs procedures, safety, balance, Kyoto Convention, WCO Framework, the WTO Agreement on the facilitation of international trade

Одержано (Received) 23.03.2016

Прорецензовано (Reviewed) 25.05.2016

Прийнято до друку (Approved) 26.05.2016

УДК 330.34

Д.Д. Плинокос, доц., канд. екон. наук

М.О. Коваленко

Запорізький національний технічний університет, м. Запоріжжя, Україна

Неформальна освіта: теоретичні аспекти і наукові підходи

У статті досліджуються теоретичні підходи до визначення поняття «неформальна освіта», наведено різні дефініції, а також розглянуто особливості та детермінуючі риси неформальної освіти, як чинника інноваційних перетворень у суспільстві. Виокремлене електронне навчання як різновид неформального навчання в системі неформальної освіти. Визначено, що подальше дослідження неформальної освіти дасть можливість використовувати її з метою прискорення переходу України до інноваційно орієнтованої економічної моделі та забезпечить сталий розвиток національної економіки

неформальне навчання, неформальна освіта, електронне навчання, система освіти

Д.Д. Плинокос, доц., канд. екон. наук

М.А. Коваленко

Запорожский национальный технический университет, г. Запорожье, Украина

Неформальное образование: теоретические аспекты и научные подходы

В статье исследуются теоретические подходы к определению понятия «неформальное образование», приведены разные дефиниции, а также рассмотрены особенности и детерминирующие черты неформального образования, как фактора инновационных преобразований в обществе. Выделено электронное обучение как разновидность обучения в системе неформального образования. Определено, что дальнейшее изучение неформального образования даст возможность использовать его с целью ускорения перехода Украины к инновационно ориентированной экономической модели и обеспечит устойчивое развитие национальной экономики

неформальное обучение, неформальное образование, электронное образование, система образования

Постановка проблеми. Освіта відіграє ключову роль у формуванні та розвитку людського капіталу та забезпеченні сталого соціально-економічного розвитку держави. Якщо широке коло питань щодо формальної освіти досить ретельно досліджено, питанням неформальної освіти та її значенню приділяється значно менше уваги. Проте, слід зазначити, що дослідження поняття «неформальна освіта» дасть змогу Україні використовувати цей потужний чинник соціально-економічного розвитку. У сучасному